

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1797

Vragen van de leden **Van Brenk** en **Van Otterloo** (beiden 50PLUS) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën over *het bericht «Ouderen onwetend over huurtoeslag; ANBO schiet te hulp»* (ingezonden 7 januari 2020).

Antwoord van Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 20 februari 2020).

Vraag 1, 2, 3 en 4

Bent u bekend met het bericht «Honderdduizenden senioren lopen risico geld te laten liggen» van 13 september 2018, naar aanleiding van het rapport «onderbenutting zorgtoeslag en huurtoeslag door senioren»?^{1 2}

Bent u bekend met de schriftelijke vragen van de leden Van Rooijen en Van Brenk, van 14 september 2018 alsmede met de door de regering gegeven antwoorden?³

Bent u bekend met de aangenomen motie Krol van 8 november 2018?⁴

Bent u bekend met het bericht «Ouderen onwetend over huurtoeslag; ANBO schiet te hulp» van 6 januari 2020?⁵

Antwoord vraag 1, 2, 3 en 4

Ja.

Vraag 5, 9 en 10

Op welke wijze heeft de regering uitvoering gegeven aan de bovengenoemde en unaniem aangenomen motie Krol? Welke additionele voorlichtingsactiviteiten zijn er opgestart? Is er überhaupt een additionele activiteit ondernomen door het kabinet naar aanleiding van de bovengenoemde motie Krol?

Bent u bereid om in 2020 extra voorlichtingsactiviteiten op te starten om te voorkomen dat de onderbenutting van toeslagen in 2020 verder toeneemt en bij voorkeur zelfs flink wordt verminderd? Indien nee, waarom niet?

¹ KBO-PCOB, 13 september 2018 (<https://www.kbo-pcob.nl/nieuws/honderdduizenden-senioren-lopen-risico-geld-te-laten-liggen/>)

² Regioplan, september 2018 (<https://www.regioplan.nl/project/onderbenutting-zorgtoeslag-en-huurtoeslag-door-senioren/>)

³ Aanhangsel van de Handelingen II, vergaderjaar 2018–2019, nr. 207.

⁴ Kamerstuk 27 926, nr. 300.

⁵ NOS, 6 januari 2020 (<https://nos.nl/artikel/2317513-ouderen-onwetend-over-verruiming-huurtoeslag-anbo-schiet-te-hulp.html>)

Bent u bereid om met de ANBO (en andere ouderenorganisaties) in contact te treden en met hen van gedachten te wisselen over wat er specifiek voor senioren gedaan kan worden om het probleem van onderbenutting van toeslagen effectief te verminderen?

Antwoord vraag 5, 9 en 10

Het is van belang dat huishoudens die recht hebben op toeslagen hier ook gebruik van maken. Er zijn echter huishoudens die, bewust of onbewust, geen gebruik maken van toeslagen. Mede daarom is in het IBO-rapport toeslagen gekeken naar de redenen van niet-gebruik. Het blijkt dat de hoogte van het toeslagrecht een rol speelt in het niet-gebruik. In het IBO-rapport is aangegeven dat naarmate het bedrag van de toeslag hoger is, het niet-gebruik lager is. Zowel onbewust als bewust niet-gebruik lijkt te ontstaan door onder andere onwetendheid, onzekerheid en uitstelgedrag. De sleutel voor het terugdringen van niet-gebruik lijkt dan te liggen in:

1. het vergroten van de begrijpelijkheid van het stelsel en mogelijkheden voor burgers,
2. het vergroten van de voorspelbaarheid en
3. het gericht activeren van burgers.

Voor de groepen burgers waarbij het niet-gebruik hoger ligt kan extra communicatie (herinneren), attentie door derden en eventueel gerichte ondersteuning helpen om het niet-gebruik terug te dringen. Het kabinet komt in het 1^e kwartaal van 2020 met een reactie op dit IBO-rapport.

Inmiddels is met de ouderenbonden gesproken over niet-gebruik bij de huurtoeslag. Uit dit gesprek bleek dat er niet zozeer onwetendheid over het bestaan van toeslagen bestond, maar meer over de voorwaarden. Ook gaf men aan dat de ouderen de toeslag soms niet aanvragen vanwege de (beperkte) omvang van het bedrag waar men recht op heeft of omdat men bang is het bedrag te moeten terugbetalen. De ouderenbonden zien mogelijkheden om hun achterban niet alleen via de Belastingdienst te attenderen op toeslagen, maar ook via andere kanalen zoals bijvoorbeeld gemeenten, zorgverleners en uitkeringsinstanties.

Vanuit het Ministerie van BZK zal een voorlichtingstekst naar verschillende organisaties worden verspreid met het verzoek hier via bijvoorbeeld de eigen websites en magazines aandacht aan te besteden. Uiteraard blijft het kabinet met ouderenbonden in gesprek om het niet-gebruik in deze groep zoveel mogelijk tegen te gaan.

Vraag 6

Klopt het dat in 2020 ongeveer 115.000 extra huishoudens recht hebben op huurtoeslag? Welk deel daarvan is gepensioneerd?

Antwoord 6

Zoals in de memorie van toelichting bij de Wet aanpassing indexering eigen bijdrage huurtoeslag en het vervallen van de maximale inkomensgrenzen is aangegeven is de verwachting dat in 2020 ongeveer 115.000 extra huishoudens recht hebben op huurtoeslag. Ongeveer 40% daarvan heeft een leeftijd boven de pensioengerechtigde leeftijd. Hierover heeft het Ministerie van BZK eind 2019 en begin 2020 informatie gestuurd naar haar stakeholders, waaronder ouderenbonden, Aedes en Woonbond, met het verzoek deze onder hun achterban te verspreiden.

Vraag 7

Klopt het dat de onderbenutting van toeslagen in 2020 naar verwachting hoger zal zijn dan in 2018 het geval was? Klopt het dat het onderliggende probleem groter is geworden sinds het aannemen van de bovengenoemde motie Krol? Wat vindt u daarvan?

Antwoord 7

De groep toeslaggerechtigden die gebruik kan maken van huurtoeslag en kindgebondenbudget groeit in 2020 als gevolg van wetsaanpassingen. Daarmee kan het aantal huishoudens dat geen gebruik maakt van toeslagen in absolute zin ook toenemen. Het gesprek met de ouderenbonden bevestigt de constatering in het IBO Toeslagen dat hier deels bewuste keuzes achter schuil gaan. Voor wat betreft het kindgebonden budget is door het aanpassen van de systemen het aantal automatische toekenningen gestegen. Hierdoor

zal het niet-gebruik naar verwachting in 2020 dalen. Ik heb daarom niet direct aanleiding om aan te nemen dat het probleem van niet-gebruik groter is geworden. Desondanks zal ik mij blijven inzetten om niet-gebruik van toeslagen verder tegen te gaan.

Vraag 8

Kunt u toelichten op welke wijze de onderbenutting van toeslagen wordt meegenomen in de koopkrachtramingen van het CPB? Wordt er in deze modellen rekening gehouden met een mate van onderbenutting van toeslagen?

Antwoord 8

In koopkrachtramingen van het CPB wordt geen rekening gehouden met onderbenutting van toeslagen (zorgtoeslag, kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag en huurtoeslag). Het CPB kent iedereen die recht heeft op een toeslag deze ook daadwerkelijk toe. Bij maatregelen in de betreffende toeslag wordt het effect daarvan op het besteedbaar inkomen van rechthebbenden in beeld gebracht, zonder afslag voor niet-gebruik. Het belangrijkste doel van koopkrachtberekeningen is immers om de effecten van overheidsbeleid – gegeven een bepaalde macro economische ontwikkeling – in beeld te brengen. Wel heeft het CPB recentelijk een empirische analyse van het niet-gebruik van de huurtoeslag en het kindgebonden budget uitgevoerd.⁶

⁶ <https://www.cpb.nl/gebruik-en-niet-gebruik-van-toeslagen-in-nederland>